

Svenska Frieserhästförbundet – Historia

”Frieserhästen - en gammal brukshäst”

Frieserhästen är en mycket populär ras som används både som rid- och körhäst. Att Frieserhästen tjänat människan i många århundraden är känt från gamla skrifter. I början av eran användes Friesern som krigshäst i trupperna.

Flera författare menar att Frieserhästen är föregångare till de engelska hästraserna Shire och Fellponnyn. Från 1000-talet finns det bilder på riddare med hästar som ser ut som Frieserhästar. Under korstågen i Nederländerna och senare under det åttioåriga kriget mellan Nederländerna och Spanien (1568-1648) är det mycket troligt att den frisiska rasen korsades med arabiska och andalusiska hästar.

Det första skriftliga belägg för namnet "frisiskhäst" är ett uttalande av den tyska fursten Johan Fredrik av Sachsen år 1544 då red han på en frisisk hingst vid riksdagen i Spies. Tre år senare red han hingsten i slaget vid Muhlberg och han kändes igen på långt håll av kejsaren Karel V.

Den 1568 daterades en etsning av hingsten Phrysol av Don Juan av Österrike, etsningen är mycket välkänd.

På 1600-talet var den frisiska hästen väl representerade i olika ridskolor där ridkonst praktiserades. Under 1700 och 1800-talet var användningen mer och mer begränsad till Friesland. På landsbygden var den frisiska hästen i slutet av 1800-talet ett bevis för rikedom där den användes av bönderna och visades upp när de åkte till kyrkan. Hästen har också använts till underhållning i form av korta travtävlingar under "sadel", traditionellt reds hästen med bara en liten orange filt på ryggen. Troligen användes den frisiska hästen under den tiden till att utveckla aveln av den ryska Orlovtravaren men också till den numera amerikanska travaren.

I slutet av 1700-talet och under 1800-talet följde en mycket svår period, den frisiska hästen och dess avel fick konkurrens av andra tyngre arbetshästar och aveln minskade eftersom bönderna insåg att de tyngre raserna lämpade sig bättre för tungt arbete på gårdarna. Den frisiska hästen var vid det laget nästintill utdöd.

Den 1 maj 1879 grundades den frisiska hästens stambok av några frieserentusiaster på ett café med namnet "The Three Romers" i provinsen Roordahuizum i Friesland. Man bestämde sig för att försöka registrera de återstående frisiska hästarna och stimulera dess avel men fortfarande var populariteten av de tyngre raserna så mycket större. I början av 1900-talet gick det snabbt utför för den frisiska hästen och år 1913 fanns det bara tre äldre stambokshingstar kvar som var tillgängliga för Frieseraveln.

Genom att registrera alla Frieserhästar och med professionell uppfödning av tillräcklig kvalitet lyckades man rädda rasen från undergång.

Den frisiska hästen är både en fantastisk typ och har en karaktär som kännetecknas av vänlighet, intelligens, anpassningsförmåga och en stor vilja att arbeta för människan. Historiskt sett är Frieserhästen känd för att vara mycket speciell då den sägs ha en djup tillgivenhet och en vilja att gå genom eld för sin ägare.

På sextioalet följde en kris i aveln eftersom gårdarna var mekaniserade och hästen blev överflödig. De flesta bönder hade inga pengar att hålla hästar för det höga nöjets skull och hästarna försvann alltmer från gårdarna. År 1965 fanns det endast cirka 500 ston registrerade i stamboken.

Lyckligtvis fanns det också stora frieserälskare, aktionen och kända den nationella ritten "Origins" var ett korståg som begav sig 1967 i Friesland.

Från den 28 mars till 1 april lockade en grupp frieserälskare ridande på sina hästar andra människor för att sprida kunskaper och öka intresset för Frieserrasen. Gruppen red mellan Huis ter Heide och Workum, en sträcka på ca 95 km. Många upptäckte de fantastiska egenskaperna hos den frisiska rasen och dess användbarhet.

Det var en PR-turne som lär ha haft en stor effekt och gav en snabb tillväxt av rasen under de kommande två decennierna.

Tack vare ett ökat välstånd och mera fritid fick ändå Frieserhästen en ny chans. Genom sin höga intelligens, följsamhet och mångsidighet samt, inte minst, genom sin yttre skönhet blev nu rasen mycket uppskattad som fritidshäst.

Idag finns det ca 70.000 hästar registrerade i mer än 50 länder.

(Bilderna är lånade från <http://fpssa.co.za/index.php?page=history-of-the-friesian-horse>)